

**Tasviriy San'at Darslarida O'quvchilarda Grafik Ko'nikmalarini
Shakllantirishda Pedagogik-Psixologik Omillar**

Ataullayeva E'zoza Mansur qizi

Navoiy davlat universiteti

“Tasviriy san'at va muhandislik grafikasi” – ta'lim yo'nalishi

1-kurs “D” guruh talabasi

Anatatsiya: Ushbu maqolada tasviriy san'at darslarida o'quvchilarda grafik ko'nikmalarni shakllantirishning pedagogik-psixologik asoslari tahlil qilingan. Maqolada o'quvchilarning ijodiy tafakkurini rivojlantirish, makoniy idrokini oshirish va nozik motorikani mustahkamlash yo'llari ko'rib chiqilgan. Shuningdek, Shovdirov S.A.ning ilmiy ishlari asosida darslarda interfaol metodlar, amaliy mashg'ulotlar va topshiriqlarni bosqichma-bosqich berishning samaradorligi yoritilgan.

Kalit so'zlar: tasviriy san'at, grafik ko'nikmalar, pedagogik-psixologik asoslar, interfaol metodlar, ijodiy tafakkur, Shovdirov S.A., o'quvchi faolligi.

Tasviriy san'at darslarida o'quvchilarda grafik ko'nikmalarni shakllantirish pedagogik va psixologik jihatdan murakkab jarayon hisoblanadi. Bu jarayonda o'quvchilarning diqqatini jamlash, makoniy tafakkurini rivojlantirish, nozik motorikani mustahkamlash va ijodiy tafakkurini rivojlantirish muhim ahamiyatga ega.

Shovdirov S.A.ning ilmiy tadqiqotlariga ko'ra, tasviriy san'at darslarida o'quvchilarning ijodiy salohiyatini oshirish, ularni mustaqil ishlashga o'rgatish va grafik topshiriqlarni bajarishga yo'naltirishda interfaol metodlar va amaliy mashg'ulotlar katta rol o'ynaydi. Uning tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, topshiriqlarni bosqichma-bosqich berish va o'quvchilarning individual qobiliyatlarini hisobga olish o'quv jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi.

Pedagogik-psixologik asoslarni dars jarayoniga tatbiq etish orqali o'quvchilar texnik ko'nikmalarini, makoniy idrokini va ijodiy tafakkurini rivojlantiradi. Shu bilan birga, interfaol metodlar o'quvchilarning faolligini oshiradi, ularda o'z fikrini ifodalash, muammolarni hal qilish va ijodiy yechimlar topish qobiliyatini shakllantiradi.

Tasviriy san'at darslarida o'quvchilarda grafik ko'nikmalarni shakllantirish pedagogik va psixologik jihatdan muhim jarayon hisoblanadi. Shovdirov S.A.ning tadqiqotlariga ko'ra, o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish va ularni mustaqil ishlashga yo'naltirishda topshiriqlarni bosqichma-bosqich berish va interfaol metodlardan foydalanish samarali natija beradi. Shu bilan birga, darslarda

o'quvchilarning makoniy tafakkuri, vizual idroki va nozik motorikasini rivojlantirish ham alohida e'tibor talab qiladi.

O'quv jarayonida amaliy mashg'ulotlar va interfaol metodlar o'quvchilarning grafik ko'nikmalarini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Masalan, yangi chizma elementlarini o'rgatishda bosqichma-bosqich ko'rsatmalar berish, qadamlar bilan ishlash va namuna chizmalar orqali amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish o'quvchilarning tushunishini yaxshilaydi. Shovdirov S.A. ta'kidlaganidek, o'quvchilarning faolligi va mustaqil ishlash qobiliyatini rag'batlantirish uchun topshiriqlarni o'quvchilar qobiliyatiga moslashtirish muhimdir.

Guruh ishlari interfaol metodlarning ajralmas qismi hisoblanadi. O'quvchilar kichik guruhlariga bo'linib, birgalikda grafik loyihalarni yaratadi va natijalarni muhokama qiladi. Bu jarayon ularning ijodiy tafakkurini rag'batlantiradi, muammolarni hal qilish ko'nikmalarini oshiradi va guruh ichida hamkorlikni rivojlantiradi. Shu bilan birga, har bir o'quvchi o'z fikrini bildirishga va jamoaviy qaror qabul qilishga o'rganadi.

Individual yondashuv o'quvchilarning qobiliyati va oldingi tajribasini hisobga oladi. Murakkab topshiriqlarni oddiydan murakkabga qarab berish o'quvchilarning muvaffaqiyat hissini oshiradi va ularni yangi bilimlarni o'zlashtirishga rag'batlantiradi. Bu esa o'quvchilarda mustaqil fikrlashni rivojlantiradi va ularni ijodiy yechimlar topishga o'rgatadi. Shovdirov S.A.ning tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, individual yondashuv o'quvchilarning texnik va ijodiy ko'nikmalarini bir vaqtda rivojlantirishga imkon beradi.

Motivatsiya va qiziqishni rag'batlantirish interfaol metodlarning samaradorligini oshiradi. O'quvchilarga qiziqarli topshiriqlar, rangli materiallar va turli texnikalarni qo'llash orqali mashg'ulotlarni jonli va samarali qilish mumkin. Bu nafaqat texnik ko'nikmalarni oshiradi, balki o'quvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantiradi va darsga qiziqishini oshiradi.

Amaliy mashg'ulotlarda o'quvchilarning nozik motorikasi va qo'l koordinatsiyasini mustahkamlashga e'tibor qaratish zarur. Grafik topshiriqlarni bajarish jarayonida qo'l harakatlarini boshqarish, chiziqlar va shakllarni aniqlik bilan joylashtirish muhimdir. Shu orqali o'quvchilarning diqqatini jamlash va sabr-toqatini rivojlantirishga yordam beriladi.

Kreativ va interfaol metodlar yordamida o'quvchilar o'z ijodiy g'oyalarini amalga oshiradi, turli variantlarni sinab ko'radi va natijalarni tahlil qiladi. Bu jarayon ularning ijodiy tafakkurini va muammolarni hal qilish qobiliyatini sezilarli darajada

rivojlantiradi. Shu bilan birga, interfaol va kreativ metodlar darslarni qiziqarli va samarali qiladi, o'quvchilarning faolligi va ishtirokini oshiradi.

Shovdirov S.A.ning ilmiy ishlari shuni ko'rsatadiki, tasviriy san'at darslarida o'quvchilarning ijodiy salohiyatini oshirish va ularni mustaqil ishlashga o'rgatishda interfaol metodlar va amaliy mashg'ulotlar eng samarali vositalardan biridir. Shu asosda pedagogik va psixologik printsiplarni dars jarayoniga tatbiq etish o'quvchilarning texnik va ijodiy salohiyatini bir vaqtda rivojlantirishga yordam beradi.

Natijada, kreativ va interfaol yondashuvlar, individual va guruh ishlari, amaliy mashg'ulotlar va konstruktiv baholash orqali o'quvchilarda grafik ko'nikmalarni shakllantirish samarali bo'ladi. Bu yondashuvlar nafaqat texnik ko'nikmalarni, balki o'quvchilarning ijodiy tafakkuri, vizual idroki va mustaqil ishlash qobiliyatini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Tasviriy san'at darslarida o'quvchilarda grafik ko'nikmalarni shakllantirishda pedagogik-psixologik yondashuvlarni qo'llash samaradorlikni sezilarli darajada oshiradi. Shovdirov S.A.ning tadqiqotlariga ko'ra, interfaol metodlar, amaliy mashg'ulotlar va bosqichma-bosqich yondashuv o'quvchilarning texnik ko'nikmalarini mustahkamlash, ijodiy tafakkurini rivojlantirish va mustaqil fikrlash qobiliyatini shakllantirishga xizmat qiladi.

Individual yondashuv, guruh ishlari va konstruktiv baholash o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi, ularni ijodiy g'oyalarni amalga oshirishga rag'batlantiradi va darslarni qiziqarli qiladi. Shu bilan birga, topshiriqlarni bajarish jarayoni o'quvchilarning makoniy tafakkuri, vizual idroki va nozik motorikasini rivojlantirishga imkon yaratadi.

Natijada, Shovdirov S.A.ning ilmiy ishlari asosida qo'llanadigan kreativ va interfaol pedagogik-psixologik yondashuvlar o'quvchilarda grafik ko'nikmalarni shakllantirishda samarali vosita bo'lib, ularning texnik va ijodiy salohiyatini bir vaqtda rivojlantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Shovdirov S. *TASVIRIY SAVODXONLIKKA OID O'QUV KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISHDA O'QUVCHILARNI MANTIQUIY VA ABSTRAKT FIKRLASHGA O'RGATISH* //Евразийский журнал академических исследований. – 2023. – Т. 3. – №. 12. – С. 193-196.
2. Shovdirov S. A. *Tasviriy san'atni o'qitishda o'quvchilarning sohaga oid o'quv kompetensiyalarini shakllantirish omillari* //Inter education & global study. – 2024. – №. 1. – С. 8-14.

3. Shovdirov S. *Method of organization of classes in higher education institutions using flipped classroom technology* //AIP Conference Proceedings. – 2025. – T. 3268. – №. 1. – С. 070035.
4. Vygotskiy L. S. *Psixologiya va pedagogika masalalari* – Moskva: Pedagogika, 1991.
5. Zimnyaya I. A. *Ta'lim psixologiyasi* – Moskva: Akademiya, 2003.
6. Davletshin R. K. *Chizmachilikda pedagogik yondashuvlar* – Toshkent: O'zbekiston, 2015.

